

דף מקורות - פרשת נשא – כף אחת עשרה זהב

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לט' סיון תשע"ח

א. במדבר ז' – ויאמר ד' אל משה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריבו את קרבנם לחנכת המזבח. ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב למטה יהודה. וקרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה. כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת. פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה. שעיר עזים אחד לחטאת. ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נחשון בן עמינדב. רש"י - מלאה קטרת - לא מצינו קטרת ליחיד ולא על מזבח החיצון אלא זו בלבד, והוראת שעה היתה.

ב. במדבר רבה יג' - רבנן אמרין אף על פי שקרבן שוה הקריבו כולם על דברים גדולים הקריבו וכל אחד ואחד הקריבו לפי דעתו התחיל נחשון והקריב על סדר המלוכה.. והיה מסורת ביד שבט יהודה חכמיהם וגדוליהם מן יעקב אבינו כל מה שעתידי ליארע לכל שבט ועד ימות המשיח וכן היה ביד כל שבט ושבט מסורת כל מה שיארע לו עד ימות המשיח.. הקערה והמזרק הקריב כנגד מלכי בית דוד.. שמלכו בכיפה בים וביבשה כגון שלמה ומלך המשיח.. קערה כנגד הים שהוא מקיף את העולם כולו ודומה לקערה, למה היה שלשים ומאה משקלה לפי שכשהקוה הקב"ה ביום השלישי של יצירת העולם כל המים למקום אחד קראן ימים.. בגימטריא הוא מאה.. בא שלמה והוסיף ים א' למלאכת המקדש לטבול בו הכהנים.. וכנגד אותן שלשים אמה שהיה קו הים שעשה שלמה סביב הוסיף על משקל הקערה שלשים שקלים.. מזרק א' כסף כנגד העולם שהוא עשוי ככדור הנזרק מיד ליד למה משקלו שבעים שקל ששלטו שניהם על ע' אומות שהם מסוף העולם ועד סופו.. שניהם מלאים שלשלה הביאו האומות מנחות וכן עתידים להביא למלך המשיח.. סלת כמה דתימא (איכה ד) המסולאים בפז, בלולה בשמן.. שהיה שמם הטוב יוצא בכל העולם.. כף אחת עשרה זהב כנגד עשרה דורות מן פרץ ועד דוד.. כף אחת שהיו יד אחת כולם צדיקים גמורים הוי מלאה קטורת שמעשיהם היו נעימים כריח הקטורת, פר א' בן בקר כנגד אברהם.. איל א' כנגד יצחק.. כבש א' כנגד יעקב.. שעיר עזים א' לחטאת כנגד יהודה שהוא הביא לאביו כתונת הפסים של יוסף שהטבילוהו בדם השעיר.. ולכך נאמר בזה החטאת שהביאוהו כפרה עליו.. ולזבח השלמים וגו' אלו דוד ושלמה שהם התחילו במלכות שאין בקר אלא ל' מלכות.. שלמים שהיו צדיקים גמורים.. אילים חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה הרי ט"ו כנגד ט"ו מלכים שהיו מן רחבעם ועד צדקיהו מלך בן מלך מהם היו צדיקים גמורים מהם בינונים מהם רשעים גמורים, זה קרבן נחשון בן עמינדב כיון שראה הקב"ה שהקריב על סדר האבות ושלשלת המלוכה התחיל מקלס את קרבנו זה קרבן נחשון בן עמינדב.

לוי. כף אחת כנגד הלוחות שנכתבו מיד הקב"ה.. עשרה זהב אלו עשרת הדברות.. מלאה קטורת שתרי"ג מצות בלולות בהן.. שכן ק' מתחלפת בד'.. ועולה חשבון.. למנין תרי"ג.

ג. בראשית כד' - ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם. רש"י - ושני צמידים - רמז לשני לוחות מצומדות. עשרה זהב משקלם - רמז לעשרת הדברות שבהן.

ד. ספרי במדבר מט' - כף אחת שעושה מה שבתוכה אחת. משך חכמה נשא - כתיב "כף אחת", והדר החומר "זהב", וכך היה צריך להיות "כף זהב אחת, עשרה". תהלים מז' - כל העמים תקעו כף.. רש"י - התערבו יחד זה עם זה להריע.. תהלים צח' - נהרות ימחאו כף יחד הרים ירננו. לפני ד' כי בא לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים במישרים.

ה. ישעיהו סב' - והיית עטרת תפארת ביד ד' וצנוף וצנוף מלוכה בכף אלוקיך. מלבי"ם - ונגד ההנהגה הנסיית.. מראה את מלכותו שהוא מושל בחפצו תהיה אתה צנוף מלוכה בכף אלוקיך, ועז"א בכף כי זה אינו מיוחד אל היד כולו רק אל הכף הפרטי והשגחתו הפרטיית.. ישעיהו מט' - הן על כפים חקתיך.. רש"י - על כפי רואה אני כאילו את חקוקה על כפי..

ו. תהלים קמא' - תכון תפלתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב. ברכות טז' - אמר רבי אלעזר.. בשמך אשא כפי, זו תפלה. שמות ט' - ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפרש את כפי אל ד'. הכתב והקבלה - לא יתכן שיעלים התפלה העיקרית ויזכיר פרשת כפים לבד שהוא כטפל אל העיקר, לכן נ"ל.. נקראו כף לפי שהם נכפפים, והכפיפה היא ג"כ סימן הכנעה.. וההכנעה היא בעצמה התפלה. מיכה ו' - במה אקדם ד' אכף לאלוקי מרום.. רש"י - אכף, אהיה כפוף.

ז. תהלים כו' - ארחץ בנקיון כפי.. במדבר ה'ו' - והעמיד הכהן את האשה לפני ד'.. ונתן על כפיה את מנחת הזכרון.. ולקח הכהן את הזרע בשלה מן האיל וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחד ונתן על כפי הנזיר.. וידבר ד' אל משה לאמר. דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו.. ויקרא ט' - וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם.. סוטה לח - תניא אידך, כה תברכו - בנשיאות כפים.. מלכים א' ח' - ויעמד שלמה לפני מזבח ד' נגד כל קהל ישראל ויפרש כפיו השמים.

ח. ראש מילין – כ"ף - באים הם המהותיים הנערכים זה לעומת זה, בכל צירוף כללותם ובכל יקרת ערך פרטיותם, לידי הצטרפות ערכית, שהכף המקבלת את תכונת המשקל וההערכה המשווה באה לפעולתה, יחד עם הפעולה הטכנית המתגלה בכפיים, שראשיתה היא הכפיה המכרחת את ההתפשטות הכחית של ההתהוות להתגלם בצורה ידועה, בתכונה מדוייקה, ע"פ החפץ והמגמה היסודית. הכ"ף בצורתו, כח המפעל.. יכניס בתוכו, במשקלו ובעצמת פעולתו, את כל תנועת כפיים אשר יבואו, אשר יקומו ויעמדו, מראשית עד אחרית לעדי עד, כל הטכניקה בכל מעמקיה, כל הבינה היתרה של האדם שהיא מעין דוגמא שלמעלה. אורות התחיה מ' - הדור הראשון של עקבתא דמשיחא, בתחלת קץ המגולה של ישוב ארץ ישראל, הוא מכשיר את החומר של כנסת ישראל, והרוחניות צריכה לשמש בו שמוש של שמירת החיים הפנימיים, וכשיתחזק הכח החמרי של האומה אז יגלו כל הסגולות הרוחניות הקדושות שבה, ותשוב התורה וכל מאורותיה לאיתנה, להיות לאור עולם, לעטרת תפארת בידי ד' ולצניף מלוכה בכף אלוקי ישראל.